

המניה פרק שלישי בבא קמא

ל.ו.

עין משפט
נר מצוה

קו א ב מ"י פ"ט מהל'
מקו ממון הל' יא סמג
עשין סו טו"ש"ע ח"מ סי'
מ ספ"ג ג כנ"ה וטע"ד:
קו ג ד מ"י סס הל' ח
טו"ש"ע סס פט"י ב:
א ה מ"י פ"ט מהל' מקו
ממון הל' יב טו"ש"ע
ח"מ סי' תא ספ"י א:

רבינו חננאל

מתני' היו שניהן [שולאיש]
אחד שניהן חייבין כו.
אוקי' בשוורין תמין
ור' עקיבא היא דאמי
שותפי ניהו. וטעמ'
דאיתנהו לתריהו דלא
מצי' מדחי' ליה, אבל
ליתנהו לתריהו מצי'
אמי' ליה זיל איתיה לי
ראיה דהאי תורא אוקר
[ונוסח כתיב]
גאון. הא מני ר' עקיבא
היא דאמי' שותפי ניהו,
בעל השור הניזק ובעל
השוור המזיק שותפי
ניהו עד שישתלם הניזק
מהם חצי נזק, ודקאמני
שניהן חייבין, לא ללמד
שאר מה מזה גובה ואם
רצה מזה גובה אלא ללמד
שאר מה שני השוורים
המזיקין עומדים לא מצי'
מדחי' ליה, אילא יש לו
לשתלם רביע נזקו מזה
ורביע נזקו מזה, וזה הוא
שניהן חייבין. אבל אם אין
שניהן [עומדין] אלא אחד
מהם, הוא שמצוי והאחד
מת או ברח מצי' מוסיף
לדחיהו וכו', שאומ' לו
טול מזה חצי מה שראוי
לך כול' או שתביא ראיה
שזה המצוי הוא שהזיקך
והטול כל מה שראוי לך
ממנה]. הדרן עלך המניה
את הכב

פרק רביעי: שור שנגח
ד' וד' שור שנגח ד'
וה' שור וזה אחר זה
ישלם לאחורין כו'. באנו
לחקור משנתנו דתנן
הכא אחרון נשכר דברי
ר' מאיר, אליבא דקו,
לא כר' ישמעל ולא
כר' עקיבא. משום דר'
מאיר תלמיד ר' ישמעל
ור' עקיבא הוא כדגסטי
בתחלת עירובין, והוצרכו
לזמ' ר' מאיר כמי מהן
שנאה, דתניא יושב השור
בב"ד דברי ר' ישמעל,
ר' עקיבא אומ' הוחלט
השור. ועלה אמר', אי כר'
ישמעל דאמי' בעלי חובות
ניהו אמאי תני אחרון
נשכר, ראשון ראשון נשכר
מיבעי ליה, שכן דין
בעלי חוב כל הקודם
זכה, ומעת שנגח נגחיה
הראשונה נתחייב לשלם
מגופו שלחצי השור חצי
נזק לניזק, פשע המזיק
ולא שימור השור יוצא
והזיק חייב לשלם לראשון
ולשני. אי כר' עקיבא
שנה ר' מאיר משנתו

ולחכי מוקים לה הכי ולא מוקים לה כדאוקים למיעתא לעיל
בניזק שמה ומזיק צרי דאס כן היינו הך וסיפא אמאי אנטריך
טורבה דאוקמא למיעתא דניזק שמה ומזיק צרי ולא אוקמה צצרי
וצרי ולשני ראוי לטול ואין לו משום דס"ל דסומכוס לא אמר

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

"ראוי לטול ואין לו והתניא הרי זה משתלם
לקמן מן המועד ולגדול מן התם ידתפס: היו
שניהם של איש אחד שניהם חייבים: א"ל
רבא מפרזיקא לרבא אשי ש"מ שוורים תמים
שהזיקו רצה מזה גובה רצה מזה גובה הכא
במאי עסקינן במועדון אי במועדון אימא סיפא
היה אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול
הזיק והמזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק
המוציא מחבירו עליו הראיה אי במועדון מאי
נפקא ליה מיניה סוף סוף דמי תורא
מועליא בעי לשלומי א"ל סיפא בתמין ורישא
במועדון א"ל רב אחא סבא לרבא אשי אי
במועדון חייבים חייב גברא מיבעי ליה ותו
מאי שניהם אלא לעולם בתמין ורבי עקיבא
היא דאמר שותפין ניהו ומעמא דאיתנהו
לתריהו דלא מצי' מדחי' ליה אבל ליתנהו
לתריהו ימצי' אמר ליה זיל אייתי ראיה דהאי
תורא אוקר ואשלם לך:

הדרן עלך המניה

שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר
זה ישלם לאחורין שבהם ואם יש בו
מותר יחזיר לשלפניו ואם יש בו מותר יחזיר
לשלפני פניו והאחרון אחרון נשכר דברי ר"מ
רבי שמעון אומר שור שנגח שניהם
לשור שנה מאתים ואין הנבלה יפה כלום זה
נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר
שנה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה
נוטל חמשים וזה נוטל חמשים וזה חזר ונגח
שור אחר שנה מאתים האחרון נוטל מנה
ושלפניו חמשים וזה ושנים הראשונים דינר
זהב: **גמ'** מתניתין מני דלא כר' ישמעאל
ודלא כר' עקיבא אי כר' ישמעאל דאמר
בעלי חובות ניהו האי אחרון אחרון נשכר
ראשון ראשון נשכר מבעי ליה אי כר' עקיבא
דאמר תורא דשותפי הוא האי יש בו מותר
יחזיר

חולקין צצרי וצרי הלכך רישא דקתני
לא כי אלא בסלק לקה לא אנטריך
למיתני צצרי וצרי לאשמועינן
דמוציא מחבירו כו' להכי אוקמה
למיעתא בשמה וצרי דתיקו נמי
רישא צצרי ושמה: **דפס.** שקדם
ניזק ותפס השור: **שמע מיה.** מדקתני
שניהם: **רש** מזה גובה **רש** מזה
גובה. ואם אחד האחד קס חציו
במקומו ומשתלם הימנו: **במועדון.**
דסוף סוף משלם מעליה לפיכך כל
נכסיו אחריו לפרעון: **ה"ג** מאי
נפקא ליה מינה סוף סוף דמי תורא
מועליא בעי לשלומי: **אלא** לעולם
בתמין. והאי דקתני שניהם לאו
כדקאמרת דמאיה שיעלה יגבה
אלא ה' קמ"ל דכל זמן ששניהם
צפנינו גובה אלל אחד האחד אינו
גובה: **ור' עקיבא** היא דאמר שותפין
ניהו. בנזק של שור הלכך אחד
השור אחד נזקו הלכך כי הוו שניהם
הוא דמחייב ואי ליתנהו לתריהו
אלא אחד אמר ליה אייתי ראיה
כו' אלל לרבי ישמעאל כיון דאמרי' ציה
בעל מזה הוא וחזי הוא דאסיק ציה
אחד האחד לא איצד את זכותו:

הדרן עלך המניה

שור שנגח ארבעה וחמשה. וצולן
היה תם דמשתלם מגופו
והכי דמי כגון ראה שור ונגח וראה
שור ולא נגח וראה שור ונגח ואחר
נגחה שניה ראה צ' פעמים או ג'
שור ולא נגח דאפי' מועד לסירוגין
ליכא דשור אין נעשה מועד אלא כ'
נגח הג' נגחות צשלשה שראה
כסדרן או שלל כסדרן ונעשה מועד
לסירוגין והכי דסירוגין שוין כרתיה
לקמן בפירקין: **ישלם.** ח"נ מחילה
לאחרון ובגמרא מפרש מני: **ואם**
יש בו מוסר יחזיר לשלפניו. כל חצי
נזקו והראשונים יפסידו: **רבי שמעון**
אומר. שותפין הן בנזקין כיצד שור

[שוה] מאתים שנגח כו': **ושלפניו.** זה ניזק ראשון נוטל חמשים
וזו והצעלים חמשים זו דיש לניזק ראשון צו החצי הלכך משלם חצי
תשלומי נזקו דסבר לה כר' עקיבא דאמר שותפים ניהו: **חזר**
ונגח שור שנה מאתים האחרון נוטל מנה. החצי מכל מי שהוא
דמגופו משתלם ונמנאל אותו שלפניו שהיה החצי שלו משלם מחלקו
חצי ממנו: **שטולל האחרון:** **ושנים הראשונים.** ניזק ראשון
והצעלים שהיה לן לכל אחד רביע משלמין כל אחד רביעית של
נזקו: **דינר זהב.** עשרים וחמשה דינרים כסף צפרק הזהב
(ב"מ דף מה:): **גמ'** ראשון נשכר מצעי ליה. והאחרון יפסיד
שהרי אין ראשון שותף צו שתהא שמירתו עליו להמחייב
בנזקין. והא לא דמיא לנזק עד שלא הזיק דלמרינן צהמניח
(לעיל דף ג:): **קדמו** בעלי חובות והגביהו לא עשו כלום דהתם
הוא דאמר ליה ניזק לבעל מזה מהאי תורא דאוקר מיניה
משלמיהנא ובעל חוב לא מצי' למימר ליה הכי הלכך צ"ח יטול
נכסים אחרים אבל הכא האי ניזק והאי ניזק ולא משתלם אלל
מגופו ומאי דשקיל האי מפסיד האי הלכך קמא קמא קדים:
יחזיר

(א) ונעיל ג. (ד. ל. ט) וה"ג
מ"ה שכתב הגיה ורב
פסא ומהר"ש לא הסכים
עמו ופירש דקאי אסתמא
דמלמולא דלוקמי לרבה
הכי אלל לר"פ לא קשי'
דאפשר דלת ליה האי מ'
ראוי לטול, (ג) לעיל ג.
(ד) (דף ל. ט) (ס) כס"א:
מנה, (ו) צ"ל דלי תפס,
(ז) ועין ברשב"א בשבט
שטות שמצא פירושם
אחרים, (ח) גי' ר"מ דלא מצי'
וע"ש,

הגהות הגר"א

[א] תרי"ח ראוי כו'. ודוק
כו'. י"ב ושאר פוסקים
חולקין ע"ז:

מוסף רש"י

שותפין ניהו. צההוא
שור דמחייב ציה קרל
שוניה ממנא שותפין
(לעיל דף ג:).
הדרן עלך המניה

הדרן עלך המניה

שור שנגח ארבעה וחמשה: **אי כרבי עקיבא דאמר**
שותפין ניהו יחזיר **צבולן מבעי ליה.** מימה דלר'
עקיבא נמי אמאי אין ראשון נשכר דלמה יהא מוטל עליו לשמור
חלקו וזמן שלא עמד צדין ולא צאו עדים דמה הוא
ידוע אם יצא וצריך לדחות דכיון שיש צידו להציל עדים
לאחור ולחכות מתחייב צשמירתו ואלא מצי' לשנוי כגון שאין
צידו דאס כן תיקשי ליה לרבי עקיבא ראשון נשכר מצעי ליה:
כגון